

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ INFANTIL

LA INCLUSIÓ A L'AULA: LA IMMIGRACIÓ

Autor/a: Silvia Bort Brasó

Tutor/a: Marc Pallarés Piquer

Àrea de coneixement: Teoria de l'educació

Curs: 4rt

ÍNDEX

1. Resum.....	4
2. Justificació.....	5
3. Introducció teòrica.....	6
4. Marc teòric	14
5. Discussió i/o conclusions.....	16
6. Bibliografia i webgrafia.....	17
➤ Annexos.....	18

AGRAÏMENTS

A la meva família, que incondicionalment han estat recolzant-me en moments de nervis i han vetllat les meves hores de treball i m'han donat ànims cada cop que els necessitava. A les meves companyes de classe que han estat sempre per resoldre qualsevol dubte que em poguera sorgir i que han estat fonamentals per aprendre tot el que he après i per estar on estic.

Com no, esmentar al meu tutor del Treball de Fi de Grau, Marc Pallarés Piquer, que ha estat resolent dubtes i m'ha guiat per tractar de la millor forma possible la informació que he anat cercant, i pels ànims que m'ha donat per dur endavant aquest treball.

A tots i cadascun d'ells, gràcies.

1. RESUM

La societat actual, durant els últims anys, ha viscut un cúmul de canvis en valors, actituds i pràctiques, fet que es reflecteix en els plantejaments de l'educació i en la realitat escolar.

Un d'aquests canvis és referent al reconeixement de la diversitat de l'alumnat, entenent aquesta diversitat com un valor enriquidor i positiu per a tots, però que obliga a la recerca d'alternatives didàctiques en l'educació i en la pràctica de l'escola. Aquestes es fonamenten en el pas d'un model de intervenció compensatòria a introduir pràctiques coherents amb la inclusió educativa.

L'Educació Inclusiva es presenta com una resposta que valora la heterogeneïtat de l'alumnat, ja que es centra en el desenvolupament de les fortaleces i les possibilitats de cadascun dels i les alumnes, i no en les seves dificultats, fet que promulga un incentiu d'interès per part de l'alumnat i per tant, un aprenentatge significatiu i de qualitat.

Mentre que, d'una banda, el plantejament d'alguns col·legis és seleccionar l'alumnat que entra en els seus centres, aquest tipus d'educació tracta a tothom per igual i el que fa és tractar d'ajustar al màxim l'ajuda dels i les mestres cap a les possibles necessitats que pugui presentar l'alumnat, tal com professorat especialitzat o metodologies educatives adaptades que faciliten un aprenentatge de caràcter òptim per al nostre alumnat.

PARAULES DESCRIPTORES:

Societat, diversitat, inclusió, alumnat, necessitats, escola.

2. JUSTIFICACIÓ

És una realitat escolar els molts casos d'alumnes immigrants a les nostres escoles. Gran part de les famílies que ixen del seu país d'origen ho fan amb l'objectiu de trobar una vida millor, noves oportunitats per obtenir un treball i oferir el millor als membres de les seves famílies. Per això, els i les docents, així com els equips directius dels centres, hem de ser conscients de la diversitat escolar que ens podem trobar, i encara que no podem aportar solucions a tot allò que puga esdevindre en el nostre dia a dia, sí hem d'intentar ajustar la nostra ajuda a les seves necessitats.

Si bé és cert que l'educació és un dret humà, i per aquest motiu no hem de fer de la diversitat un motiu de desigualtat, ja siga per diferents llocs d'origen, gènere, distint nivell socioeconòmic o diferents models parentals.

L'objectiu d'aquesta investigació és veure les diverses percepcions que existeixen sobre l'educació inclusiva i, més concretament, en l'àmbit de la immigració. D'aquesta forma, partim des d'una dada que he escollit com a base del treball: l'educació és un dret humà. Per tant, i com he anat observant durant les meves pràctiques educatives, la immigració, com d'altres característiques del nostre alumnat, és un fet corrent que esdevé contínuament en qualsevol aula d'un col·legi, i per tant, una situació a què hem de fer front com a qualsevol altra.

No ens podem oblidar que l'educació és sinònim de diversitat. Com he esmentat anteriorment, cap individu és exacte a un altre, i per tant, cadascú té fortaleces i mancances que hem de potenciar i enfortir perquè cadascun dels i les alumnes puguin arribar a un nivell educatiu òptim. Òbviament trobarem dificultats en la realització del nostre treball, ja siga perquè no encertem a la primera l'ajustament de les nostres ajudes, o perquè l'alumne/a no responga correctament a les perspectives de resultats que ens havíem marcat com a objectius a aconseguir.

És per aquest motiu que he escollit el tema de la immigració a l'aula, perquè considero que probablement, tot i ser una situació comú a l'aula, no es tracta correctament i es considera més una situació problemàtica que de diversitat i riquesa cultural.

Per aquesta raó no hem d'escatimar amb les peticions d'ajuda, ja siga a especialistes, companys o a l'equip directiu del centre, perquè tothom podem aportar un gra d'arena i així augmentar les possibilitats d'oferir una educació adequada i de qualitat.

3. INTRODUCCIÓ TEÒRICA

El que hauríem de començar per plantejar-nos és que l'educació és un dret que ha de poder gaudir qualsevol ésser humà, sense parar-nos a pensar si perteneix a un país diferent al nostre, si el seu poder adquisitiu és un o un altre, o si pertany al sexe masculí o al femení. Si el dret que tothom té és tenir una educació pública i de qualitat, ens hem de plantejar com adequar i ajustar les nostres ajudes a les necessitats del nostre alumnat, per poder potenciar al màxim les seves fortaleces sense que destaquen les seves dificultats o mancances dintre del seu aprenentatge.

“Toda persona tiene derecho a la educación. La educación debe ser gratuita, al menos en lo concerniente a la instrucción elemental y fundamental. La instrucción elemental será obligatoria.” Declaración Universal de los Derechos Humanos (1948, Artículo 26.1)

De la educación inclusiva se puede hablar desde diferentes marcos teóricos y prácticos. Al plantearla aquí como una cuestión de derecho, se quiere poner el acento en sus conexiones manifiestas con la democracia, la justicia y la equidad. Por ello, su propósito nuclear es que todo el alumnado salga del sistema escolar, particularmente en la etapa obligatoria, con un bagaje formativo justo y suficiente para proseguir estudios posteriores o transitar con dignidad al mundo del trabajo. Escudero Muñoz, J. M. (2012) *Educatio Siglo XXI*, Vol. 30 nº 2. (110 – 111).

La pregunta que potser ens fem molts dels i les docents és: Com? No resulta una pregunta fàcil a l'hora de respondre-la, perquè evidentment, cada individu és únic, no hi ha models estipulats d'alumnes. Fins ara, el que se'ns havia presentat eren estereotips i etiquetatges erronis.

Dentro de un abanico amplio de significados, algunas ideas fuerza sobre la educación inclusiva han ido concitando ciertos consensos tal como aparecen en algunas propuestas como las que hemos seleccionado. El *Bristol City Council (2003)* sostiene un punto de vista interesante:

“Proceso por el cual todos los que proveen educación, sea en las escuelas desde la infancia o sea también en contexto de aprendizaje a lo largo de la vida, desarrollan una cultura, políticas y prácticas incluyentes de todos los sujetos en situación de aprendizaje. Es parte esencial de una planificación estratégica de mejora. Las instituciones inclusivas son aquellas en las que importa el aprendizaje, los resultados,

las actitudes y el bienestar de los aprendices. Son capaces de engendrar un sentido de comunidad y de pertenencia y también ofrecen nuevas oportunidades a los estudiantes que puedan haber experimentado dificultades previas en sus aprendizajes. Eso no significa tratar por igual a todos los estudiantes, sino tomar en consideración las experiencias variadas de vida y las necesidades de todos. La educación inclusiva – se sigue diciendo - también se refiere a igualdad de aprendizajes para todos los estudiantes sea cual fuere su edad, género, etnia, origen, religión, situación familiar, discapacidad, sexualidad, nivel de logro y contexto social o económico. Presta una atención especial a los apoyos y resultados de diferentes grupos de estudiantes. Y va incluso más allá afrontando el bajo rendimiento y la exclusión de grupos que hayan sido marginados en el pasado o padecido situaciones desventaja, acometiendo acciones de afirmación positiva y disponiendo aquellos recursos que sean precisos para garantizar los derechos que les corresponden.”

En el portal de la UNESCO (2011), situado en Santiago de Chile, se dice:

“La inclusión es un movimiento orientado a transformar los sistemas educativos para responder a la diversidad del alumnado. Es fundamental para hacer efectivo el derecho a la educación con igualdad de oportunidades y está relacionado con el acceso, la permanencia, la participación y los logros de todos los estudiantes, con especial énfasis en aquellos que por diferentes razones, están excluidos o en riesgo de ser marginados”.

És per això que ens anem a centrar en una situació que se'ns presenta constantment a les nostres aules: l'immigració. Em refereixo a una situació perquè en cada cas, l'alumne/a immigrant nouvingut al centre, és diferent de la resta. Però el fet de pertànyer a un lloc d'origen diferent al de la localització del centre, no el fa millor ni pitjor, simplement és un membre més a l'aula a qui hem d'ajudar i recolzar en tots els aspectes educatius que siguin menesters.

Per tal de dur a terme l'educació inclusiva, hem de fer un plantejament de les possibilitats de treball que podem tenir a l'abast siga en l'alumne/a que siga. És a dir, si se'ns presenta el cas que un alumne, a banda de tenir dificultats lingüístiques, també en té d'altres que poden dificultar un aprenentatge amb un ritme aproximat al de la resta de companys i companyes. Per poder fer-nos càrrec d'aquesta inclusió a l'aula, és beneficiós que el centre estiga dotat de docents especialitzats en llenguatge i, en cas de necessitat, especialistes en Pedagogia terapèutica i docents coeducadors, que

ens puguen permetre atendre de forma més individualitzada a aquell alumnat que ho precise.

L'educació inclusiva ha de treballar valors com la igualtat, la llibertat i la dignitat humana, és per això que hauríem de revisar les nostres pràctiques educatives i analitzar com hem de tractar alguns continguts i quines metodologies educatives emprem, ja que la realització d'aquestes pràctiques pot afectar de manera diferent a cada alumne o alumna. Per això hem de ser conscients de les capacitats, habilitats i debilitats que pot presentar l'alumnat, i fer front a les mateixes des de les primeres etapes educatives, i per suposat en Educació Infantil.

Resulta extraño, si partimos del principio de que todas las personas tienen derecho a la educación, que haya que hablar de una educación inclusiva como un planteamiento novedoso e innovador, cuando se trata tan sólo de atender educativamente a unas personas que por sus limitaciones no han encontrado acogida en los centros ordinarios al que tienen pleno derecho. ¿Dónde queda su derecho a la educación?

Nussbaum (2010) cuando escribe sobre la crisis silenciosa, no se refiere a la crisis económica global que comenzó a principios del año 2008, alude a una crisis que pasa prácticamente inadvertida, como un cáncer, que puede llegar a ser mucho más perjudicial para el futuro de la democracia: la crisis mundial en materia de educación. Y lo expresa con términos claros y rotundos:

Se están produciendo cambios drásticos en aquello que las sociedades democráticas enseñan a sus jóvenes, pero se trata de cambios que aún no se sometieron a un análisis profundo. Sedientos de dinero, los estados nacionales y sus sistemas de educación están descartando sin advertirlo ciertas aptitudes que son necesarias para mantener viva a la democracia. Si esta tendencia se prolonga, las naciones de todo el mundo en breve producirán generaciones enteras de máquinas utilitarias, en lugar de ciudadanos cabales con la capacidad de pensar por sí mismos, poseer una mirada crítica sobre las tradiciones y comprender la importancia de los logros y los sufrimientos ajenos.

Para Nussbaum, uno es ciudadano por el mero hecho de ser parte de la especie humana. En este sentido, el criterio para hacer justicia a los seres humanos no consiste en contar con un conjunto específico de rasgos, sino en pertenecer a la especie humana por lo que ya se es merecedor de un trato digno. Es un planteamiento que choca de frente con los que consideran a los ciudadanos como seres más o

menos iguales en función de sus capacidades o de su aptitud para desarrollar una actividad productiva. Esta idea –más extendida socialmente de lo que aparece a primera vista- ha llegado a grabarse incluso en parte de nuestros subconscientes, lo que implica dar más importancia a la productividad que a las personas. Vega Fuente, A., López Torrijo, M., Garín Casares, S. (2013) Vol. 7 (1).

Un aspecte del qual molta gent no és del tot conscient és la part econòmica de l'educació inclusiva. És a dir, que l'educació ha de tenir en compte els recursos dels que disposen o no els i les alumnes del centre, i així ajustar l'ensenyament dintre de les possibilitats de les famílies. Gran part dels nous nadius d'origen estranger, són immigrants que han vingut per buscar un treball que els aporte un salari amb què viure d'una forma més digna, i per tant, tenen un nivell socioeconòmic precari. És per aquest motiu que nosaltres, els i les docents hem d'intervindre i proposar activitats de cost baix i que a la vegada, incentiven l'interés del nostre alumnat, i d'altra banda, ajuden a fer del seu aprenentatge un aprenentatge significatiu, que permetisca que l'alumnat siga partícip del seu propi aprenentatge i així construir les xarxes de coneixement que el formen.

Anomenem la crisi econòmica, fet que ha esdevingut, amb més motiu, èxodes migratoris, tant d'immigrants com d'emigrants. Aquest fenomen sociocultural ha provocat evidentment un canvi en les metodologies educatives, o almenys així hauria d'haver succeït. Aquesta situació (per a molts precària) econòmica, ha provocat un canvi en algunes pràctiques educatives, com en els materials de tipus tecnològics, dels quals no poden gaudir totes les escoles, les beques d'ajuda, beques de menjador, manca d'ajudes als centres per abastir-los de material escolar, etc. I com no, la quantitat de famílies que s'han trobat de cop dintre d'una llarga llista d'atur, i que per tant, arriba un moment en què no poden fer front a moltes de les necessitats dels xiquets i xiquetes.

És per això que des de l'escola ens hem de mostrar els i les docents com una ferramenta de canvi, d'ajuda i d'ensenyança, que s'ha d'ajustar a qualsevol situació que se'ns presente, i sobretot, si és des d'un col·legi d'ensenyament públic, on normalment es solen presentar aquest tipus de situacions familiars. L'educació pública té l'objectiu d'oferir i transmetre un ensenyament de qualitat, en el que cada individu és únic i per tant, existeix la diversitat a l'aula.

L'escola pública ha d'incloure una educació inclusiva, encara que aquest tipus d'educació deuria estar vigent en tot tipus de centres educatius. Hauria d'haver una

fusió que entenguera la diversitat com un factor més a l'aula, com un mitjà per transmetre valors com el respecte, la solidaritat, la cooperació, etc. En definitiva, la diversitat és enriquiment a l'aula.

Estem parlant de l'escola, però: i les famílies? Bé, aquest és un altre obstacle o benefici amb el que es troba l'escola, tot depenent de com siguin aquestes. L'ensenyament és clar que no ha de quedar-se estancat en un edifici on les famílies porten cada dia els i les xiquets i xiquetes, i que anomenem escola. Ha d'haver una relació entre família i escola, és a dir, ha d'haver una coordinació i cooperació entre ambdues. La col·laboració de les famílies és alguna cosa més que dur joguines velles a l'aula, és donar material escolar, és vindre a l'aula i contar històries, anècdotes, experiències de vida, contes, és adintrar-nos i mostrar-nos característiques de les seves cultures i així reforçar els valors de l'alumnat, mostrar què significa diversitat i tot el que podem extraure per formar-nos personal i acadèmicament.

Per aquest motiu, és important que coneguem les comunitats d'aprenentatge, un exemple d'escoles inclusives que té com a objectiu principal treballar amb l'alumnat atenent el context social en el que es troba i escoltant les diferents veus de la comunitat educativa, és a dir, activa la participació oberta en l'elaboració dels projectes educatius, sobretot a les famílies, perquè siguin protagonistes i a la vegada, responsables de l'educació de l'alumnat.

Diem que les comunitats d'aprenentatge són un model d'educació inclusiva ja que es plantegen l'educació com part de la transformació social i cultural d'un centre educatiu basat en l'aprenentatge dialògic.

Los elementos clave que pueden definir la inclusión en educación son los siguientes: un proceso, la participación, los grupos o individuos con riesgo de exclusión, la modificación de culturas y las relaciones entre escuela y sociedad (Booth et al., 2000; Ainscow, 2001).

a) Un proceso. La inclusión es un proceso, un plan abierto , una búsqueda interminable de formas de responder a la diversidad. Por tanto, no es un estado que se alcanza tras el logro de determinados objetivos, sino que se trata de un camino que emprenden las escuelas con el fin último de conseguir progresivamente que todos sus miembros se sientan parte integrante del centro, aceptados y bienvenidos. Así podemos decir que no existe una escuela “totalmente inclusiva” ni lo contrario.

b) La participación. La inclusión lleva implícita la idea de participación. El primer paso sería reconocer el derecho de cualquier alumno a pertenecer a un centro educativo ordinario, pero esto no basta, lo fundamental de la inclusión es el cambio progresivo de la organización del centro y del currículo, para poder conseguir aumentar la participación de todos los miembros de la escuela. De este modelo inclusivo se derivan dos importantes ideas:

- Los centros y los profesores deberán identificar y eliminar las barreras para la participación. Después de realizar un análisis y valoración de la organización y funcionamiento del centro, detectando todos los aspectos que puedan dificultar la participación de los miembros en el centro educativo, se deberán modificar, entre otros aspectos, los siguientes: rutinas, organización de los espacios, aspectos metodológicos, normativa del centro, relaciones con la familia, intercambio de información docente, formación del profesorado, etc.
- Las barreras que impiden la participación son todos aquellos aspectos de la organización y funcionamiento del centro educativo que “discapacitan”, que impiden el desarrollo personal y que niegan a algunas personas la posibilidad de obtener un provecho similar a los demás. Las barreras son siempre variadas y serán distintas en cada centro educativo, lo más importante es que los centros educativos y los profesores asuman el compromiso de ir modificando dichos obstáculos de forma progresiva. El camino hacia la inclusión será único e individual en cada centro, debido a que las prioridades han de ser establecidas internamente.

L'educació inclusiva és un deure a complir pels centres educatius, i com bé s'esmenta en aquest article, s'ha d'identificar i eliminar aquells obstacles que ens puguem trobar en l'àmbit participatiu de la comunitat educativa. Però és cert, que a banda de la immigració existeixen més factors de diversitat, i els centres han d'estar dotats dels mitjans corresponents perquè l'alumnat amb necessitats educatives especials i d'altres, puguem normalitzar la seva educació i no ser més que un company més a l'aula i un alumne més per al mestre o la mestra. Caldria que tots els centres educatius es comprometeren a modificar els aspectes necessaris perquè es pugui dur a terme aquesta inclusió. Tot i estar compromesos, cal insistir en la col·laboració per part del context social de l'alumnat, fet més que necessari per al desenvolupament dels i les alumnes, així com per part dels municipis, amb intercanvis de recursos, formació, proporcionalment de material educatiu, etc.

c) Los grupos o individuos con riesgo de exclusión. La inclusión presta una atención especial a los colectivos o personas concretas con mayor riesgo de exclusión, lo que incluye a los alumnos con necesidades educativas especiales, pero no solamente se limita a ellos. La preocupación fundamental de la inclusión es evitar que las instituciones educativas segreguen, marginen a grupos enteros y a individuos particulares de la dinámica escolar. Y, por tanto, las propuestas inclusivas se dirigen a todos los colectivos en riesgo de exclusión escolar.

d) La modificación de culturas. La propuesta inclusiva en educación se debe desarrollar de forma progresiva, lleva implícita un cambio en el ámbito de la cultura (los modos de pensar y de hablar sobre la diversidad en las escuelas), de las políticas escolares (las normativas, sistemas de gestión y rutinas de todo rango que rigen la vida de la escuela), y de las prácticas cotidianas de las aulas y de los centros. Para llevar a la práctica con éxito la inclusión educativa es necesario romper el aislamiento profesional tan frecuente en algunos centros educativos y potenciar el intercambio de ideas, conocimientos, experiencias, recursos y profesionales. Por tanto, es necesario fomentar la colaboración entre profesores, profesores de apoyo, alumnos, centros educativos y otras instituciones del entorno.

e) Las relaciones entre escuela y sociedad. Es muy importante potenciar las relaciones entre la escuela y la sociedad mediante iniciativas de carácter inclusivo. El centro educativo debe abrirse a la comunidad, al municipio y al barrio en un intercambio recíproco de recursos, de información, de profesionales, etc. Según Bartón (2001) "la escuela inclusiva es a la vez un microcosmos y un camino hacia la sociedad inclusiva". Barrio de la Puente.J. L., (Revista Complutense de Educación Vol. 20 Núm. 1 (2009) 13-31)

Un altre punt de vista de la inclusió de l'alumnat immigrant és la percepció que té la societat que l'envolta per tal de tenir una convivència tolerant i respectuosa. En molts casos trobem articles o simplement ciutadans que quan opinen sobre la immigració, donen a entendre que són partidaris d'una educació inclusiva que tracte de forma igualitària a tots els ciutadans, deixant de banda les característiques diverses que els puguin diferenciar entre ells. Però cal anar més enllà d'aquestes paraules i transformar-les en fets.

L'educació en les ciutadanes pretén desenvolupar l'aprenentatge de viure junts per a la construcció d'una veritable democràcia. Ser ciutadà és un procés que es pot generar a través de l'educació i la cultura, i per tant, a ser ciutadà o ciutadana se n'aprèn, per

tant, pot ser ensenyat. La millora de la societat tindrà lloc quan tots els que treballen per aquest món millor integrin en el seu comportament aquestes ciutadanes. La formació docent en el desenvolupament d'aquestes ciutadanes, d'aquestes actituds ètiques, serà fonamental.

La formació ha d'ajudar a establir vincles afectius entre el professorat, a saber a manejar les emocions, motivar-se, reconèixer les emocions dels altres professors i professores, ja que ajudarà a conèixer les pròpies emocions i permetrà situar-se en la perspectiva de l'altre (desenvolupar una escolta activa mitjançant l'empatia i el reconeixement dels sentiments de l'altre), sentir el que sent l'altre. I sobretot, ha d'ajudar a desenvolupar l'autoestima docent i l'autoestima de l'alumnat. (Imbernón Muñoz, F. (2011) (n. 2, 2011, pàg. 13)

4. MARC TEÒRIC

La immigració és una realitat de la societat en què vivim de la mateixa forma que els canvis que provoca en aquesta. Aquests canvis es fan perceptibles en l'àmbit de l'educació, i per tant, a les nostres aules.

“L'educació per a la igualtat. És la creació d'una realitat que es viu amb l'altre i que permet a tot ciutadà o ciutadana lluitar contra la desigualtat, i intervenir perquè no es produeixi. És, per descomptat, el dret de tots a accedir a la cultura, a l'educació, a portar una vida millor. La ciutadania intercultural. L'educació intercultural és la convivència en qualsevol tipus de diversitat. Avui dia hi ha múltiples figures de la diversitat, moltes de les quals són incompreses en l'actual estructura social. El respecte a la identitat en la diversitat, la confluència de diferències i el diàleg constructiu entre cultures per aconseguir uns drets col·lectius per a tots, i no només d'una minoria o majoria ètnica, de sexe, de religió, etc. Desenvolupar, des de la diversitat individual i social, una visió pluralista, una expressió de particularitats i diferències, requereix el treball educatiu.” (Imbernón Muñoz, F. (2011) (n. 2, pàg. 12))

Hi ha una gran quantitat d'alumnat estranger compartint els nostres centres educatius, i el professorat ha de ser conscient d'aquesta nova realitat que es vé donant des de fa alguns anys enrere i que no podem deixar a una banda, ja que òbviament influeix en les nostres pràctiques educatives que realitzem.

D'aquesta forma, l'escola es converteix en un dels espais on necessàriament ha d'haver-hi interacció entre majories i minories que han de cooperar i comunicar-se d'alguna forma per relacionar-se entre sí.

Pel que fa a les famílies i al context social dels i les xiquetes, hem de dir que després del procés de migració que han dut a terme per diversos motius o raonaments, en arribar al centre educatiu, hi ha vegades que són tractats com si estigueren incapacitats per educar els i les alumnes com la resta de l'alumnat, i per tant estan sent tractats amb desigualtat i despreci, seguint prejudicis i falsos etiquetatges.

És molta la diversitat de motius pels que aquestes famílies ixen dels seus països d'origen cap a un altre que desconeixen, i això comporta un sofriment intern, fet que ha de ser tractat amb respecte de la mateixa forma que quan l'alumnat i famílies autòctons quan pateixen canvis notoris que afecten a la seva dinàmica familiar.

És per aquestos raonaments que considerem necessari el fet d'optar per una educació encaminada a entendre aquesta situació que se'ns presenta amb la immigració a l'aula i proposar-nos altres enfocaments i pràctiques educatives que puguem optimitzar l'educació i la vida escolar del nostre alumnat. No ens hem d'oblidar que l'educació és un dret, i que com a tal, ha de poder-lo gaudir qualsevol individu independentment de la seva procedència, nivell econòmic de les seves famílies o qualsevol altre tipus de característica de diversitat. Hem d'aconseguir que tot aquell alumne o alumna que estiga aprenent en una escola, siga partícip del seu aprenentatge i protagonista del mateix, de forma que pugui crear el seu propi coneixement, sense així un aprenentatge significatiu per a l'alumnat.

5. DISCUSSIÓ I/O CONCLUSIONS

Per finalitzar aquest procés d'investigació mitjançant articles, revistes i treballs de fi de grau diversos, em queda remarcar que la immigració és una situació actual en la que es troben moltes famílies i en què ens trobem els i les docents diàriament en les nostres aules.

L'economia ha afectat de mode diferent a cada família o individu, però el dret a ser tractat amb respecte com un alumne o alumna més, sense tenir en compte ètnia, gènere, lloc d'origen, nivell socioeconòmic, etc. Només hem de tenir en compte que cada xiquet o xiqueta té unes fortaleses, unes debilitats, unes habilitats i unes mancances, i som nosaltres, els i les docents, qui hem d'ajustar la nostra ajuda per tal de treure el millor de les seves fortaleses, minvar les mancances i potenciar al màxim les seves habilitats per proporcionar una educació de qualitat que els proporcione el màxim de possibilitats a l'hora d'aprendre i construir l'aprenentatge propi de l'alumnat.

Per aquest motiu, hem de ser responsables de l'educació de l'alumnat, tots aquells que formem part del seu context social, ja que és amb nosaltres amb qui forma el seu coneixement. Però malgrat la nostra implicació, hi ha moltes vegades que no és suficient. Necessitem el recolzament i la col·laboració de les entitats de govern, qui ens pot proporcionar ajudes econòmiques importants per al desenvolupament d'individus que són membres de la societat que ens envolta a tota la població com qualsevol altre adult.

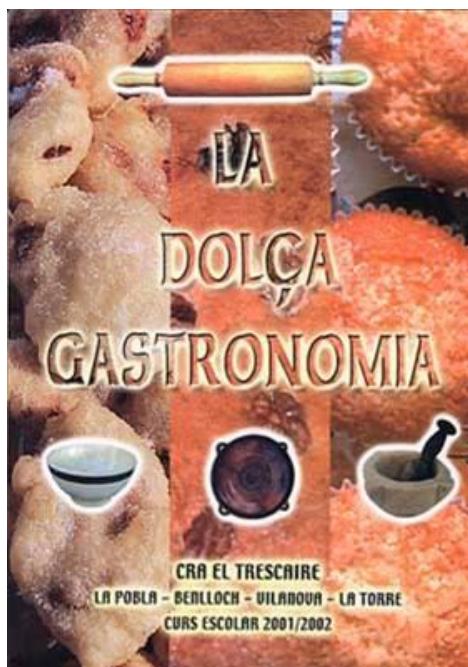
És per això que hem de prendre consciència i entendre que l'educació és un dret que ha de disposar qualsevol ésser humà, i en aquest cas no parlem només dels centres educatius, que si bé és cert que és un factor important en el context en què es troba el nostre alumnat, sinó de la resta de companys i famílies amb qui conviuen els nouvinguts. Hem de lliurar ajuda i posar tot el que puguem de nosaltres per fer que vindre d'una altra banda del món no siga una diferència, sinó un recurs de diversitat que hem de tractar amb respecte i com un mitjà educatiu sociocultural del que segurament podem aprendre i enriquir la nostra educació i la de tot l'alumnat del centre.

6. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- Barrio de la Puente, J. L., Universidad Complutense de Madrid. *Hacia una Educación Inclusiva para todos. Revista Complutense de Educación.* (Vol. 20 Núm. 1 (2009) 13-31)
- Escudero Muñoz, J. M. *La educación inclusiva, una cuestión de derecho Declaración Universal de los Derechos Humanos (1948, Artículo 26.1)*
- Imbernón Muñoz, F. (2011) *Ètica i valors en la formació docent* (n. 2, pàg. 12-13).
- Parrilla, A. & Sierra, S. (2015) Construyendo una investigación inclusiva en torno a las distintas transiciones educativas. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 18 (1), 161-175.
- Vega Fuente, A., López Torrijo, M., Garín Casares, S. (Vol. 7 (1) 2013) *La educación inclusiva : entre la crisis y la indignación*
- <http://www.innovib.cat>

ANNEXOS

- **CRA El Trescaire: La Pobla, Benlloch, Vilanova, La Torre (Curs escolar 2001/2002). “La Dolça Gastronomia”**

La realització d'aquest llibre comportava la participació activa de les famílies de l'alumnat. La resposta d'aquestes va ser immillorable, van anar a les aules a realitzar allí mateix les receptes dels dolços i van respondre a tots els dubtes que es van presentar per part dels i les xiquets i xiquetes i del professorat.

Aquest projecte amb forma de llibre va derivar un encontre de l'alumnat i professorat dels quatre centres i de les famílies dels quatre pobles en un acte multitudinari a l'aulari de la Pobla Tornesa, on es van realitzar tallers, jocs i fins i tot danses representades pel mateix alumnat del C.R.A.

Allí mateix es van dur a terme un muntatge de parades diverses on s'oferien alguns dels diversos dolços que havien estat fent durant la realització d'aquest projecte, i al mateix temps, tothom podia tastar-los.

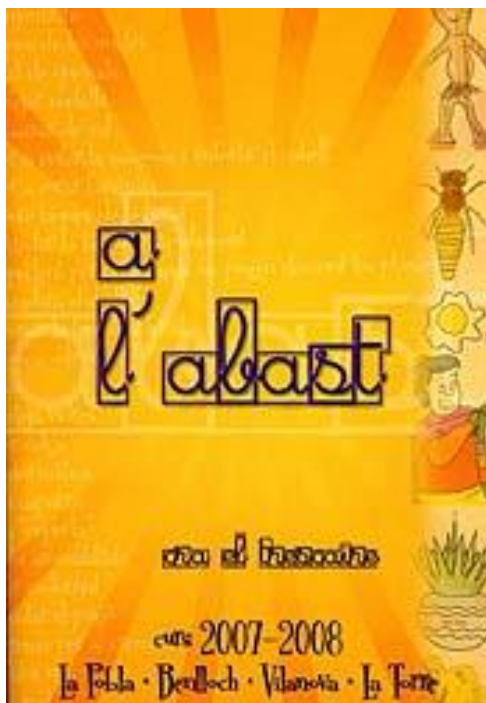
- **CRA El Trescaire: La Pobla, Benlloch, Vilanova, La Torre (Curs escolar 2002/2003). “100 Contes, llegendes, i anècdotes...d'ací i d'allà”**

Aquest projecte va ser, per a mi, un dels més complets pel que respecta a la participació. Com no, requeria la inclusió de totes les famílies a l'aula, perquè elles eren les principals protagonistes del projecte. Amb la col·laboració del professorat, escollien els contes, llegendes o anècdotes que anaven a contar a l'alumnat, i després anaven a les aules i els contaven.

El llibre conté la versió en valencià dels contes i, si era d'origen estranger, s'hi va escriure també amb el corresponent. De cada conte, llegenda o anècdota, tots i cada un dels xiquets i xiquetes, van realitzar un dibuix que, després de la selecció per part del professorat, anava inclòs a la pàgina dels contes, llegendes o anècdotes corresponents.

- **CRA El Trescaire: La Pobla, Benlloch, Vilanova, La Torre (Curs escolar 2007/2008). “A l'abast”.**

En aquest llibre, com en la resta duts a terme pel mateix C.R.A. El Trescaire, l'objectiu principal era incloure les famílies dintre de l'àmbit escolar i, què podria ser millor que receptes i trucs que puguem tenir a l'abast per posar remei a problemes que ens puguem sorgir en la nostra vida diària. Tot això es va plasmar en aquest llibre, que van realitzar l'alumnat dels quatre centres, els professors dels mateixos i les famílies.